

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

TARTALOM:

A központi árucarnok. Dr. R. F. J. — Egyesületi élet: Az Erdélyrészi Méhész-Egylet közgyűlése. Az igazgató választmány ülése. — Pályázati hirdetés. *Turcsányi Gyula*, alelnök. *Wieder József*, főtítkár. — Milyen legyen a kaptár? *Pohánka Odón*. — Mit tartsunk a Neiszer-kaptár és kezelésmódja felől? *Neumann Samu*. — Egy új rajfogó. *Zajzon Géza*. — A méhesből. — Csarnok: Az anyakirályné. *Turcsányi Gyula*. Az estélyekről. *Z. m.* — Vegyesek. — A szerkesztő postája.

E folyóiratot az egylet rendes és köri tagjai a tagsági díjért kapják. Rendes tag évenként 2 frtot (4 korona), köri tag 1 frtot (2 korona) fizet.

KOLOZSVÁR, 1893.
AZ EGYLET TULAJDONA.
GÁMÁN J. ÖRÖK. KÖNYVNYOMDÁJA,

Az erdélyrészi méhészet-egylet körei kimutatása.*)

Székely-kereszturi-kör (Udvarhelymegyei). Elnök: Br. Kemény Béla, Szt.-Erzsébet, Sz.-Keresztur. Alelnök: Pálffy Lajos, Sz.-Keresztur. Titkár: Br. Gamera Oszkár birtokos, Sz.-Keresztur. Pénztárnok: Horváth Károly, Sz.-Keresztur.

Korondi-kör. Elnök: Csengeri József bányanagy, Parajd. Alelnök: Balázs Antal plébános, Korond. Jegyző: Vas Mihály körjegyző, Korond. Pénztáros: Ambrus Márton községi adószedő, Korond.

Homorodi-kör. Elnök: Egyed Ferencz lelkész, Homorod-Szt.-Márton, H.-Szt.-Pál. Alelnök: Farkas József néptanító, H.-Szt.-Márton, H.-Szt.-Pál. Titkár: Gyórfy István néptanító, H.-Szt.-Márton, H.-Szt.-Pál. Pénztáros: Gáspár Pál körjegyző H.-Szt.-Márton, H.-Szt.-Pál.

Székes-fehérvári-kör. Elnök: Töltényi Antal, Székes-Fehérvár. Titkár: Vida Dezső vezető tanár, Székes-Fehérvár.

Erdődi-kör. Elnök: Bolkis György körjegyző, Szakasz, Erdőd. Szathmármegye.

Szamosujvári-kör. Elnök: Dr. Kovrig Simon városi orvos, Szamos-Ujvár. Alelnök: Voith Gyergely II. tanár, Szamos-Ujvár. Titkár: Páll Bogdán tanár, Szamos-Ujvár. Pénztárnok: Páll Kristóf méhészet-tanár, Szamos-Ujvár.

Udvarhelyi-kör. (Udvarhely városi). Elnök: Hlatki Miklós reál isk. tanár, Udvarhely.

Miklósfalvi-kör. (Udvarhely járási). Elnök: Sándor Lajos k.-tanító, Miklósfalva, Sz.-Udvarhely.

Bánffy-hunyadi-kör. (Kalotaszegi). Védnök: Baresay Domokos főrendiházi tag, Bánffy-Hunyad. Elnök: Gyarmathy Zsigmond kir. tanácsos, Bánffy-Hunyad. Alelnök: Chorus Gyula tak. pénz. könyvelő, B.-Hunyad. Titkár: Szentgyörgyi Lajos II., áll. isk. tanító, B.-Hunyad. Pénztárnok: Bács György II., áll. isk. tanító, B.-Hunyad.

Négyfalusi-kör. Elnök: Gyurka József állami isk. tanító, Csernátfalva, Hosszúfalva.

Maros-ludasi-kör. Elnök: Gr. Bethlen Sándor, Maros-Gezse, Maros-Ludas. Ig. Alelnök: Benkő Benedek vas. áll. főnök, M.-Ludas. Titkár: Horváth János II., áll. isk. igazg. M.-Ludas. Pénztáros: Incze Antal főjegyző, M.-Ludas.

Magyar-nemegyei-kör. Elnök: Vályi Elek ny. ev. ref. esperes, Szt.-András, Szász-Régen. Alelnök: Juhos Márton ig. tanító, M.-Nemegye. Titkár: Weihrauch Mihály áll. isk. tanító, M.-Nemegye. Pénztáros: Vincze Albert gazdaságtiszt, M.-Nemegye.

Maros-vásárhelyi-kör. (Maros-Tordamegyei és Maros-vásárhelyi). Elnök: Dr. Agyagási Károly megyei főorvos, Maros-Vásárhely. Titkár: Szentgyörgyi Dénes tanító, M.-Vásárhely. Altitkár: Gönczi János ev. ref. tanító, M.-Vásárhely. Pénztáros: Brokszegi Sándor tak. pénzt. segédkönyvelő, M.-Vásárhely.

Sajó-budaki-kör. Elnök: Dr. Bod Aladár birtokos, Simontelke, Beszterce. Titkár: Pasku Simon körjegyző, Simontelke, Beszterce. Igazgató: Zakel János ev. luth. lelkész, Bilak. Pénztáros: Hunyadi Imre ev. luth. lelkész, Zselyk, Sajó. Igazgató: Sebestyén József ig. tanító, N.-Sajó.

*) Többek kívánságára közöljük e kimutatást abban a sorrendben, a mint a körök alakultak.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők:

Kolozsvár, Bástya-uteza, 9. szám.
Reclamatíók-, hirdetésekre vonatkozó megkeresések, valamint a pénzküldemények: **Gebhardt Döme** egyleti pénztárnokhoz intézendők Kolozsvárra.

Rendes tagok 2 frt (4 korona), köri tagok 1 frt (2 korona) tagsági díjért a „Méhészeti Közlöny“-t is kapják.
Hirdetés díja: garmond soronként 8 k. (16 fillér). Egy egész oldal: 3 frt (6 korona). Fél oldal: 1 frt 50 kr. (3 korona).
Egyleti tagok, éves és féléves hirdetőik 30% leengedésben részesülnek.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

A központi árucarnok.

A »Méh. Közlöny«-ben fölvetett kérdés, hogy létesítsünk árucarnokot: egyaránt fontos ugy a méhészek, mint a gazdaságosság előtt.

Ezért igen helyesnek tartjuk a megoldás felé vezető első lépést, hogy a méhész-egylet választmánya az erdélyi gazdasági egyletet és az erdélyrészi kertészeti egyesületet hozzájárulásra kérte fel.

A Gazdasági Egyesület erre vonatkozó, már ösmeretes határozatára e helyütt nem reflectálunk. Örömmel vesszük azonban tudomásul, hogy az *Erdélyrészi Kertészeti Egyesület* kebelében élénk visszhangra talált az indítvány s hisszük, hogy a modern reformokra törekvő, ifju, tetterős egyesület, a mellett a tisztikar és választmány mellett, melyre valóban büszke lehet, a méhészeti egyesülettel kezet fogva, létesíteni fogja eme, a termelő közönségre nézve valóban áldásos intézményt.

Első kérdés természetesen, hogy hol van az anyagi erő

az intézmény létesítésére, különösen pedig arra az esetre, ha előlegezési intézménynyel köttetik össze? Vajjon lehet-e basirozni reménybeli állami segélyre? vajjon létesíthető társadalmi úton?

Véleményünk az, hogy *pusztán társadalmi úton* is elérhetjük a kitűzött célt.

Kétségen kivüli, hogy a létesítendő árucarnok *nem csak a helyi* termelőké lesz, hanem nyitva fog állani *az ország minden termelője előtt*. Ezért első sorban *Kolozsvár* város, másodsorban pedig az erdélyi részek többi városai és a *vármegyék* is belevonandók a szövetkezetbe, még pedig oly képen, hogy *részvények* bocsáttatnának ki s a vagyonkezelés felügyelőbizottság ellenőrzése alá bizatnék.

Nem áltatjuk magunkat vérmes reményekkel, hogy bármily ügyes taktikával történjék meg a financirozás, már az első évben nagy anyagi eredményeket lehetne elérni, de meg vagyunk győződve arról, hogy az intézmény egy-két év alatt pénzügyileg is életképesnek fog bizonyulni és a részvények után kijut a megfelelő osztalék is.

A legszebb jövőt lehet jósolni ez intézménynek.

Egy pezsgő üzleti élet központja lesz az és sok termelő fogja áldani azokat a lelkes vezérférfiakat, kik nem riadva vissza a nehézségektől: erős kézzel fogtak a kezdeményezés munkájához, hogy előmozdítsák a birtokos osztály jólétét!

Dr. R. F. J.

Egyesületi élet.

Egyesületünk ez évi rendes közgyűlését január 29-én délután tartotta meg a szokott helyen.

Jelen voltak: *Bodor László* I. alelnök, *Zágoni József* II. alelnök, *Szentgyörgyi Lajos* főtitkár, *Gebhardt Döme* pénztárnok, *Kőműves Gerő* altitkár (a gyűlés megnyitása után érkezett), *Bencő Benedek*, *Biedermann Ferencz*, *Biró Gyula*, *Csiki J. János*, *Gassi*

József, *Ióth* Tamás, *Turcsányi* Gyula, *Wieder* József egyesületi tagok.

Br. *Bánffy* Ernő elnök akadályoztatása miatt *Bodor* László alelnök elnökölt, ki a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést:

»Tisztelt közgyűlés!

Tisztelt elnöküinktől vett megbízásból nekem jutott a szerencse, hogy vezethessem a mai tanácskozást, melynek két fontos tárgya lesz. Egyik, hogy bemutassuk a múlt év folyamán kifejtett munkásságunk eredményét; másik: a jövő évi munkaterv megállapítása s a megvalósításhoz szükséges eszközök megbeszélése.

Az első feladat megoldása nem lesz nehéz. Mert úgy azt, a mit önök a múlt évben reánk biztak, úgy azt, a mire hivatásunkál fogva utalva voltunk: legjobb akaratral, tehetségünk szerint elvégeztük. Hogy mennyit végeztünk és mennyit végezhattünk: az előadandó szakjelentésekben lesz részletezve. Ez alkalommal csak általánosságban kívánom fölemliteni, hogy a lefolyt egyesületi év is gazdag volt eseményekben és kielégítő az elért sikerekben.

Első sorban kiemelem, hogy a *terjeszkedés* iránti törekvésünk, fáradozásunk, a múlt évben is bőven volt jutalmazva. E tekintetben az előző évek kedvező arányait nemcsak sikerült megtartanunk, hanem még meg is haladtuk. A minthogy pedig az egyesületek életképességének ez a legbiztosabb mérője: mindnyájunk megelégedésére szolgálhat a közvélemény fokozódó érdeklődése és rokonszenve. Hiszem, hogy nagyrészt ennek köszönhetjük földművelésügyi miniszterünk ő nagyméltósága magas pártfogását is, mely a lefolyt évben valóban mély hállára kötelező módon nyilvánult. Ennek köszönjük azt is, hogy a hét év előtt, szerény igények mellett megindított szakközlönyünk körül oly számosan csoportosultak a méhészeti irodalom munkásai közül s ezek között hazánk legnevesebb méhészeti íróit, mint munkatársakat üdvözölhetjük.

A *méhészeti körök* ügye is kiváló figyelmünk tárgya volt, belátván, hogy az ösmeretek terjesztése körül, eme kisebb, de biztos gócpontok, kiváló szolgálatot tesznek. Az elmúlt évben is sikerült több méhészkört alakítanunk s ezekkel együtt, ma már *tizenöt* kör segíti a központot közhasznu törekvésében, melyek közül különösen ki kell emelnem a *szamosújvári* méhészkört, melynek vezérférhiai és tagjai, a megalakulástól fogva, folyton lankadatlan buzgó-

sággal munkálnak a közjó érdekében. Ha egyesületünk horizontján a köröket a homályban világító csillagokhoz hasonlíthatjuk: tán nem vonok neheztelést magamra, ha azt mondom, hogy ez a Sirius.

A múlt év eseményeiből, mint fontosabb mozzanatot, ki kell emelnem még a budapesti *nemzetközi méhészeti kiállítást*. Ennek sikerét nagyban előmozdítá egyesületünk tagjai tömeges részvéte s a kiállított tárgyak választékossága. E részvételben egyfelől világos kifejezést nyert az, hogy tagjaink megértik a jóra, a nemesre, a hasznosra buzdító intő szót s magukévá teszik a központnak a közjó előmozdítását célzó törekvését; másfelől ösmertté tették hazánk kiváló méhészeti termékeit, melyekkel dicsőséget szereztek maguknak, és jó hírnevet hazánk méhészetének.

Ezek után, ha még kiemelem, hogy a múlt évben felállítottuk *műlép gyárunkat*, mely első és egyetlen hazánkban, s melynek gyártmányai, nemcsak kiállják a versenyt minden más, e nemű készítménnyel, hanem a legnagyobb részt felül is mulják; ha fölemlítem, hogy *estélyeinket* a múlt évben is pontosan megtartottuk, s méhészeti *kísérleti telepiünkön* is bő alkalmat nyújtottunk a tapasztalatok szerzésére törekvő méhésztársaknak ismereteik gyarapítására s végül, hogy figyelemmel kísértünk mindent, a mi a méhészet, vagy méhészek érdekeivel áll kapcsolatban s úgy választmányunk, mint szaklapunk útján igyekeztünk érdekeinket védni és támogatni: azt hiszem, felsoroltam mind ama lényegesebb mozzanatokot, melyek a múlt évi egyesületi munkásságunkat igénybe vették.

Ezzel alelnök a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.*

Ezután következett *Szentgyörgyi* Lajos főtitkár évi jelentése, melyben kimerítően ösmertette választmányunk múlt évi működését.

A főtitkári jelentésből adjuk a következőket:**

Sok fontos ügy elintézését bizta ránk a múlt évi közgyűlés. Mindenek felett kiemelem a budapesti nemzetközi kiállítást. Örömmel fogadtuk e megbízatást s fogtunk munkához, kiterjesztve működésünket minden irányban.

Már február 20-diki vál. ülésünkön — az orsz. testvér-egylet megkeresése folytán — megválasztottt kebelünkben Bodor, Geb-

* Megelőzőleg alelnök és főtitkár a jelenvoltakat számbavették. Szerk.

** Sajnáljuk, hogy a hely szűke miatt csak kivonatosan közölhetjük.

hardt, Turcsányi és Szentgyörgyi személyében a bizottság, mely egyetértőleg a budapesti központi rendező-bizottsággal a kiállítás ügyében működjék.

Hogy mennyire felelt meg e bizottság megbízói várakozásának: a felől már értesültek tagjaink, minthogy ez ügy elég terjedelmesen és világosan tárgyalatott egyl. közlönyünkben. Annyit azonban e helyen is jelezni kívánunk, hogy a vándorgyűléssel kapcsolatos kiállításon egyletünk is egész lelki megnyugvással jelenthetett meg, ugy kiállítói számát illetőleg, mint az azok által bemutatott produktumok tekintetében.

S hogy ez így történhetett, legelső sorban és mindennekfőlött gr. Bethlen András földmívelési minister urnak elévülhetlen érdeme, azon kegyességéből folyólag, hogy e célból egyesületünk rendelkezésére államsegélyt méltóztatott juttatni. — Fogadja Ő nmlga e helyen is egyletünk hálás köszönetét.

Kiállításunk sikerében nagy érdeme volt Bodor, Turcsányi, Gebhardt, Csiki bizottsági tagoknak. De e négy kimagasló társunk mellett méltó érdeme van ama 80—90 kiállító ügytársunknak is, kiknek csaknem mindannyija érdeme szerint tüntettetett ki.

Tudjuk: arra való aranya, ezüstje nincs egyletünknek, hogy névleg is említett tagtársainkat méltókép megjutalmazzuk; de lenne bármennyi: ily munkát s oly határtalan lelkesedést pénzzel, anyagiakkal megfizetni a lehetetlenségek közé tartozik. Mit adjunk hát nekik, mivel háláljuk meg Bodor, Turcsányi, Gebhardt és Csiki méhésztársainknak önfeláldozó buzgalmát, teljes sikerü munkáját?

Legyen övék hálánk és őszinte köszönetünk!

* * *

Ez ügyön kívül egyletünk minden más dolgait is buzgalommal intézte az igazg. választmány.

Ott voltak például méhészeti estélyezéseink november elejétől márczius végeig, minden szombaton estve s legtöbbször teljes tele ház előtt tartva előadásait, váltogatva veterán ügytársaink által. Állandó látogatói voltak ezen estélyeknek a tanító-képezde és unitárius kollégium tanító- és papnövendékei s a kol.monostori gazd. tanintézet önképzőkörü nemes ifjusága.

Tavasztól késő őszig pedig minden csütörtökön és vasárnap délutánoként künn a szabadban, az egylet házsongárdi minta-tele-

Ernő elnök urunk magasabb összeköttetéseinel fogva legelső sorban teljesítette — egyletünk előhaladásából feltűnően észrevehető — nemes tisztét.

Bodor László I. alelnök — egyletünk intéző lelke — hogy 258 szétküldött levelével s Turcsányi a nehéz szerkesztői teendőkön kívül 625, Gebhardt 500-at meghaladó, Zágoni (Albu) II-odik ig. alelnök 48, legnagyobb részben oktató irányleveleikkel s ezen kívül egyszerű magam (Szentgyörgyi) 832 drbot tevő évi levelezéssel csakugyan iparkodtunk terjeszteni a méhészeti igéket is, arra nézve különösen illető levélváltóinkat hívhatjuk bizonyoságul.

A vagyon-, illetve pénzügyi állapotot és az összes tagok számát Gebhardt Döme derék pénztárnokunk jelentése s evvel kapcsolatos számadása, s illetve a pénztárvizsgáló-bizottság jelentése és az 1893 évi költség-előirányzat tünteti föl.

Dolgaink kellő rendben tarthatása s illetve fejlődhetésének feltüntetése céljából egyik legelső s igen kedves kötelességünk hálánkat nyilvánítani az erd. gazd. egyletnek azért az eléggé meg nem köszönhető szivességért, melyben minket a lefolyt egyl. évben is részesíteni kegyeskedett, t. i. hogy egyleti helyiségét valamint a megelőző években; ugy e legközelebb multban is gyűlésezéseink, téli estélyezéseink céljából teljes szolgálattal, fűtéssel, világítással rendelkezésünkre bocsátani kegyeskedett, miért a gazd. egyesületnek hálás köszönettel tartozunk.

Mondjon továbbá köszönetet a tisztelt közgyűlés Turcsányi Gyula tisztelendő tagtársunknak azért a 2 évi nehéz munkáért, melyet ő oly példás módon teljesített.

Osztatlan elismeréssel kell, hogy adózzék s bizonynyal adózik is a tisztelt közgyűlés továbbá annak a két vezérnek, a kiktől függött részben egyletünk existenciája a mai napig s a kik véghetetlen ambíciót csináltak abból, hogy kezeik közt az ügy nem csak fölvirágozzék, de gyümölcsözővé nője magát. E két férfi Bodor és Gebhardt, egyletünk életerei, kiknek munkáját jutalmazza meg a Gondviselés hosszú, boldog élettel! S mi pedig, tisztelt közgyűlés, tiszta szivből jövő őszinte köszönetünk nyilvánításával.

Helyén levőnek tartjuk még, épen most, az 5 évi ciklus végén ideiktatni azok neveit, kiknek idejében megkétszereződött, sőt háromszorozódott egyletünk ügyének előbbvitele:

Elnök br. Bánffy Ernő, I. és II. alelnök Bodor László és Zágoni (Albu) József. Pénztárnok Gebhardt Döme. Jogtanácsos 4 évig Sipos Gábor, az 5-dikben (tavaly) dr. Zágoni Mózes ügyvéd. Főtitkár Szentgyörgyi Lajos. Altitkár Kőmives Gerő. Szerkesztő 5 évig Bodor László, a 2 utóbbiban Turcsányi Gyula.

Központi vál. tagok: Bartha Miklós, Boér Sándor, Benkő Mihály, Csiki Lukács, Hatházi Ferencz, Hory Béla, Z. Knöpfler Károly, Kovács Béla, Kőrösy József, Tamási János†, Wieder József és dr. Zágoni Mózes. Összesen 12.

Vidéki választm. tagok: Szánthó Sándor, Csiki János, Bolkis György, Borszéki Soma, Pálfi Lajos, Chorusz Gyula, Korbuly Zaty†, Voith Gergely (Szamosujvár), Deák Gerő, Degán Ágoston, Hlatkó Miklós és Töltényi Antal. Összesen 12.

Végül, midőn az igazg. vál. nevében tett szerény, de mégis legnagyobb részben elég kedvezőnek mondható s a mi lelkiismeretünket teljesen megnyugtató jelentésemet bezárom, kell, hogy egy pár csepp ürmöt is vegyitsek *abba*. Az ismert ó-radnai Korbuly Zaty és kolozsvári Tamási János veterán társaink elhalálózását értem. Legyen emléküik áldott!

A közgyűlés tudomásul vette a titkári jelentést s jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánított az erdélyi gazd. egyesületnek ama kiváló figyelemért és szivességért, melyben egyesületünket részeltette, valamint az egész m.-egyleti tisztikarnak is eddig kifejtett munkásságáért.

Gebhardt Döme pénztárnok zárszámadása s cvvel kapcsolatos jelentése szerint az 1892. évi bevétel 3427 frt 85 kr. volt, a kiadás 3321 frt 62 kr., pénztári maradvány 106 frt 23 kr.; tagdíjelőírás volt 1892-re 1106 frt, befolyt 510 frt 50 kr. Egyletünk megalakulásától fogva: előírás 7868 frt; befolyt 4981 frt 16 kr., leiratott 1551 frt 34 kr., hátralék 1335 frt. Az egylet alakulásától fogva bevétel 17.658 frt 41 kr., kiadás 17.552 frt 18 kr., pénztármaradvány 106 frt 23 kr. Az egyleti vagyon értéke 4344 frt 71 kr. A könyvtárban van 120 drb vásárolt könyv 162 frt 23 kr. értékkel. A múlt évben a »M. Közlöny« 778 tagnak küldetett, s az erdélyi gazdasági egyesület tagjainak küldött példányokkal együtt 990 példány küldetett szét. Egyesületünk tagjai száma az év végével 909 volt. Tagszaporulat a múlt évben: alapító 2, rendkívüli 4, rendes 34, köri 240, = összesen 287; tiszteletbeli tag 3; meghalt a múlt

év folyamán 7 tag. Mint figyelemre méltó körülményt említi fel pénztárnokunk, hogy az egyletünkből kilépett tagok közül összesen 110 ismét belépett.

A pénztárvizsgáló bizottság jelentése szerint a számadások rendben találtak. Közgyűlés a felmentvény kiadását határozta el.

A betérjesztett 1893. évi költségelőirányzat szerint 1350 frt bevételi előirányzattal szemben 2100 frt kiadás vétetett föl, A közgyűlés az előirányzatot azzal a módosítással fogadta el, hogy a pénztárnok tiszteletdíját 50 frttal feljebb emelte s így 800 forint fedezethiány mutatkozik az ez évi előirányzatban.

Ezután elnök kijelenti, hogy az ezelőtt öt évvel választott tisztikar és választmány működése az alapszabályok 28. §. értelmében a mai nappal megszűnt. Maga és tisztársai nevében megköszönve a közgyűlés bizalmát, a tagtársak eddigi közreműködését, melylyel a terhes munkát megkönnyebbitették: kéri a közgyűlést, hogy az alapszabályok értelmében a tisztujtást ejtse meg s az elnöki székről távozzon.

A közgyűlés, Tóth Tamást, mint a jelenvoltak között legidősb tagot, kérte fel korelnökségre. Ekkor *Turcsányi* tagtárs indítványozza, hogy a választás titkos szavazás útján történjék, mire a közgyűlés elfogadja a titkos szavazást.

Az első szavazás eredménye a következő volt: elnök: báró *Bánffy* Ernő, I. alelnök *Bodor* László, II. alelnök *Zágoni* József, főtitkár *Wieder* József, pénztárnok *Gebhardt* Döme, jogtanácsos dr. *Zágoni* Mózes, altitkár *Kovács* Béla.

Bodor László megköszönte méhéztársai belé vetett bizalmát. Az egyesület ügyét, mondá, mindig szíven hordta s mindig ott volt, a hol az egyesület, vagy a méhészet érdekében dolgozni kellett. Most is kész mindenre az egyletért. De mert hivatásszerű elfoglaltatása annyira igénybe veszi, hogy teljes lehetetlen megfelelnie a méhészegyleti alelnöki hivatásnak is, kénytelen kérni a t. közgyűlést, hogy becses bizalmával ajándékozzon meg mást.

A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul az alelnök visszalépését s ez állásra új szavazást határozott, mely alkalommal *Szentgyörgyi* Lajos és *Turcsányi* Gyula között a szavazatok egyenlően oszolván meg, az elnök szavazatával *Szentgyörgyi* Lajos választott alelnöknek.

Szentgyörgyi Lajos kijelentette, hogy megváltozott viszonyainál fogva az alelnökséget nem fogadhatja el, mire az alelnöki állás harmadszor is választás alá került. Ekkor a jelen voltak összes szavazatával *Turcsányi* Gyula választatott alelnöknek, ki a választást, méhésztársai kérésére, elfogadta.

Választmányi tagoknak választattak:

A központban: *Biedermann* Ferencz, *Biró* Gyula, *Herepei* Gergely, *Hirschfeld* Sándor, *Horatsik* János, *Hory* Béla, *Kiss* Ernő, *Kőrösi* József, dr. *Nagy* Mór, *Tóth* Tamás, *Tordai* Samu, *Zsigmond* Gyárfás. Vidéki vál. tagok: *Borszekey* Soma, *Deák* Gerő, *Felföldi* Elek, *Gebhardt* Imre, *Hlatki* Miklós, dr. *Hilbert* István, *Z. Knöpfler* Károly, *Marcványi* István, *Neumann* Samu, *Szántó* Sándor, *Töltényi* Antal, *Tulogdi* István.

Turcsányi Gyula lendületes beszédben köszönte meg a közgyűlés bizalmát s kérte tisztársai, valamint a méh.-egylet tagjai támogatását, hogy fontos és felelősséggel járó hivatásának megfelelhessen. A közgyűlés az ujonnan választott összes tisztviselőket lelkesen megéljenzte.

* * *

A gyűlés este 8 órakor ért véget.

Gyűlés után a városi sörcsarnok külön termében a méhészek estélye volt, melyen tizenketten vettek részt. Az első pohárköszöntőt *Bodor* László mondotta az ujonnan választott tisztikarra s éltette br. *Bánffy* Ernő elnököt és *Turcsányi* Gyula alelnököt. *Turcsányi* az egyetértésért ürité poharát, mely eddig oly példászerű volt egyesületünkben s a melynek áldása meg is látszik rohamos fejlődésünken. Még több pohárköszöntő fűszerezte az estélyt, mely éjfél felé ért véget.

Az igazg. választmányi ülése.

Ujonnan alakított választmányunk febr. 4-én tartotta rendes gyűlését br. *Bánffy* Ernő elnöklete alatt. Jelen voltak: *Turcsányi* Gyula alelnök, *Wieder* József főtitkár, *Gebhardt* Döme pénztárnok, dr. *Zágoni* Mózes jogtanácsos, *Kovács* Béla altitkár, *Balogh* József, *Biedermann* Ferencz, *Biró* Gyula, *Boros* Károly, *Bodor* László, *Csiki* J. János, *Körmöves* Gerő, *Szentgyörgyi* Lajos, *Tóth* Tamás, *Tordai* Samu választmányi tagok,

Az ülés kezdete előtt *Bodor László* volt alelnök a következő szavakkal üdvözölte az újonnan megválasztott elnököt:

»Midőn a januáriusi közgyűlésünkön újonnan alakított választmányunk a mai üléssel megkezdte működését, mint egyesületünk egyik régibb munkása, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy úgy a választmány, mint többi méhésztársaim nevében is legőszintebben üdvözöljem Méltóságodat, mint egyesületünknek újonnan is megválasztott elnökét s örömről fejezzem ki a fölött, hogy méhtársaink osztatlan bizalma Méltóságod becses személyében összpontosult.

Egyesületünk sokat, igen sokat köszönhet Méltóságodnak a múltban; így jogosultak reményeink a jövőre is. Erősen hisszük, hogy Méltóságod bölcs vezetése alatt reményeink teljesülni fognak; de hogy teljesülhessenek: biztosítjuk méltóságodat, hogy mindnyájan, tőlünk kitelhető erővel fogjuk támogatni jövőben is egyesületünk jóléte, felvirágoztatása iránti törekvésében.

Midőn a tisztikar és választmány magát Méltóságod szíves jóindulatába ajánlja: kérjük Méltóságodat, hogy legyen továbbra is elnökünk, vezértünk, mint eddig s vezesse egyesületünket nemes törekvésében minél közelebb ahhoz a célhoz, mely mindnyájunk lelke előtt lebeg.» (Hosszan tartó lelkes éljenzés.)

Az elnök meleg szavakban köszönte meg a közgyűlés részéről ismételt nyilatkozott bizalmat. Kijelenté, hogy az egyesület fejlődése és erősödése érdekében jövőre is el fog követni mindent, de hogy törekvéseit siker követhesse, kérte, hogy a tisztikar, választmány és az egyesület tagjai jövőre is támogassák.

Ezután volt alelnök bemutatta az új tisztikart és a helyi válogatottakat, kik ez alkalommal csaknem teljes számban jelen voltak. Az elnök szívélyesen üdvözölte egyenként a bemutatottakat, mire kezdetét vette az ülés.

A felolvasott közgyűlési jegyzőkönyvet tudomásul vette a választmány, mire alelnök tett jelentést a közgyűlés határozata alapján tett intézkedésekről s első sorban bemutatta az egyesület segélykérését. Azt a választmány teljertartalmulag elfogadta s sürgős felterjesztését határozta el.

Következett a pénztárnok jelentése, mely szerint a január havi bevétel 439 frt 42 kr, kiadás 366 frt 75 kr, pénztári marad-

vány 72 frt 67 kr.; jelentette továbbá, hogy januárban 70-nel szaporodott a tagok száma.

Az elnökség előterjesztésére bizottságot küldött ki a választmány, mely az egyesületi iratokat, jegyzőkönyveket a volt főtitkártól átvegye.

Az indítványok során felolvastatott a szamosujvári kör írata, melyben értesíti az egyesületet, hogy 1893 július havában az ujonnan épülendő mintaméhes átvétele alkalmából vándorgyűlés és kiállítással kapcsolatos ünnepélyt kíván rendezni s felkéri az egyesületet, hogy e tervhez járuljon hozzá. A választmány czélszerűnek tartja a Szamosujvárt tervezett vándorgyűlést és kiállítást, minthogy azonban ez előre láthatólag anyagi áldozatot is igényel, három tagu bizottságot jelölt ki, hogy a szamosujvári m.-társakkal egyetértőleg készítsék meg a részletes tervet és terjeszszék a választmány elé.

Bodor L. részletesen indokolt indítványt terjesztett elé árucarnok létesítése tárgyában. Indítványozta, hogy az árucarnokot a három egyesület, u. m. a méhész-egylet, gazd. egylet és kertészeti egyesület volna hivatva létesíteni, összekötve előlegezési intézménnyel. A választmány elfogadta az indítványt, elhatározta, hogy átír a társ-egyletekhez s *Bodor, Csiki, Dr. Zágoni* személyében bizottságot jelölt ki a társegyuletekkel megbeszélés és a terv kidolgozása végett.

Csakugyan *Bodor* indítványozta, hogy *Szentgyörgyi Lajos*nak, ki az egyesület megalakítása, annak fejlődése körül tizenkét évig tartó lelkes és szakadatlan munkásságával oly nagy és elévülhetetlen érdemeket szerzett, most, midőn az alelnöki állásról lemondva, az egyesületi tisztviselői karból kilépett, a választmány jegyzőkönyvileg köszönetét fejezze ki.

A választmány egyhangulag elfogadta az indítványt s megbizta az elnökséget, hogy a határozat értelmében a volt főtitkárt értesítse.

Az ülést felolvasás előzte meg. *Wieder* olvasta föl *Pohánka Ödön* értekezését »A kaptárról«. Több kérdés felett érdekes eszmecsere fejlődött ki s némely részben az értekező véleményével ellentétes vélemény jutott többségre.*

* Az anyaghalmoz miatt ezuttal nem közölhetjük a tárgy körül kifejtett

Február 18-án rendkívüli vál. ülés volt a *Turcsányi* Gyula alelnök elnöklete alatt, mely alkalommal megállapították a pályatételek az 1893 évi pályázatra. Elfogadta a választmány a múlt évi tételleket, avval a módosítással, hogy a méz- és m.-termékek értékesítése helyett a viasztermelés fontos kérdése vétessék föl. A pályamunkák beküldési határideje 1893 nov. 1-re tüzetett ki. Egyik tárgya volt még az egyesületi méhes kezelése 1893-ra, mire nézve az eddigi házi kezelési rendszer mellett maradt a választmány s a teendők 1893-ra is *Kőmives* Gerő tagtársra bizattak. Tárgyaltatott még a korondi kör jelentése, mely szerint ez a kör ujja alakulását jelentette be, mit az egylet tudomásul vett.

Pályázati hirdetés.

Az erdélyrészi méhész-egylet méhészeti szakcikkekre pályázatot hirdet a következő feltételek mellett :

1. díj 60 korona aranyban.

2. díj 40 » »

1. Pályázhatnak a magyar korona országaiból bárki.
2. A pályamunka csak magyar nyelven írható. Terjedelme 1^{1/2}, legfőlebb 2 nyomtatott ív lehet (a M. Közl. ívréte szerint).

3. Tétel: I. Miként kezeljük méhcsaládainkat méznyerés és miként szaporítás szempontjából?

» II. Ismerttetendők a méh ellenségei s megadandók az ezek elleni védekezésre vonatkozó módok.

» III. A méhek betegségeiről, az óvintézkedések és azok gyógyítása.

» IV. Melyik kaptár-rendszer felel meg leginkább a méhek természetének?

» V. A viasz előállítás legolcsóbb és legcélszerűbb módja lépéptményből és a viasztisztítás.

» VI. Az anyátlanság s azok megszüntetésére vonatkozó gyakorlati utasítások.

» VII. Az anyanevelés előnyei és módjai.

eszmecsere különben tanulságos részleteit. Addig is, míg erre visszatérhetnénk, megjegyezzük, hogy a volt az általános vélemény, hogy az ugynevezett fekvő kaptárak előnyben vannak, ha szaporításra, — az álló kaptárak pedig, ha mézelésre törekszik a méhész.

Szerk.

A fennebbi kérdések közül bármelyik választható, sőt ezektől eltekintve is, figyelembe fog vétetni az oly munka, mely abszolút beccsel bír.

A pályázatok idegen kézzel írva, jelíges levélkével ellátva, a méh.-egylet elnökségéhez küldendők be. Beküldés ideje 1893. november 1. A bírálathoz decz. 31-én fog közzététetni.

A közlésre alkalmas értekezések a M. K.-ben közöltetni fognak, de jutalom csak abszolút beccsel bíró műre adatik.

Az erd. méh.-egylet 1893 febr. 18-án tartott v. üléséből.

Turesányi Gyula,

alelnök.

Wieder József,

főtthár.

Milyen legyen a kaptár?

Felolvastatott a f. évi február 4-én tartott méhészeti estélyen.

A »M. K.« idei második számában a *kaptárról* írott közleményem kiegészítésül adom a következőket.

Legyen a kaptár a méhek természetének megfelelő.

Mindenek előtt azonban azzal legyünk tisztában, mit értünk a méh természete alatt? A méh természete alatt idevágólag értjük ama tulajdonságát, hogy fűrtalakban szeret megtelepedni, sejtjeit a szerint építeni, s azok között fűrtalakban tartózkodni. Azért a kaptár kereteinek mindenesetre magasabbnak, mint szélesebbnek kell lennie, avagy a magassága legalább meghaladja a szélességét. E tekintetben előnyben van a fekvő kaptár az álló felett, tartalmazván oly magas kereteket, melyek közt a méhek fűrtalakban telepedhetnek meg. De hátrányban annyiban van, a mennyiben a mézkamra oldalt van s nem pedig a költés fölött, mint a szalmakásban. Dzierzon, hogy mind a két követelménynek eleget tegyen, megszerkeszté ösmert kaptárját olyformán, hogy a költő kamrába két sor félkeretet helyezett, s e felé a mézkamrát egy sor félkerettel.

Tapasztalták azonban a méhészek, hogy az ily félkeretekből álló két soros, tehát megszakított lépek között a méhek rosszul telelnek, mert a hidegben vonakodnak az alsó keretsorról fölmenni a felsőbe, lévén a két keretsor közötti hézag elégséges arra, hogy a méhek gomolya fölbomolják ilyenkor, összekapcsolták a két keretsort, illetve kitöltötték a közöttük levő hézagot. Sőt később két keretet egy megfelelő nagy, az ugynevezett egész kerettel, helyet-

tesítettek, hogy a telelést biztosabbá tegyék ezáltal. Nem tekintve a kereteknek nehézkes kezelését: jóknak bizonyultak be. Mert a nagy keretek nagyon is elégségesek az anya petézési ösztöne kiélegítésére. S a harmadrészből álló mézkamra is elegendő ahhoz, hogy a család szaporítás mellett, kevés mézet is szolgáltatson gazdájának. Minthogy pedig a két kamra kereteinek olyanoknak kell lenniök, hogy a költőkamrából bármikor föltehető legyen egy vagy két keret a mézkamrába, sőt szükség esetén az egész építmény, s mivel a nagy, vagy egész keretek használatánál ez nem eszközölhető s a félkereteknek a két sorban való használata épen a bizonytalan telelés miatt nem ajánlható, Neiszer György eltérve az országos keretmérettől, egy, mindkét követelménynek megfelelő keretméretet állapított meg s szerkeszté kaptárját a ¹szerint, hogy az csupán két keretsorból álljon, s igen helyesen, mert az ily keretmérettel a két kamra: a költő- és mézkamra, egyenlő lesz s a kaptár szerkezetét egyszerűsíti, a kezelést könnyíti és gyorsítja.

Nem-e ilyen kaptár kell nekünk? (nem mintha Neiszert volna szándékom dicsőíteni. Itt általánosságban kívánok szólni. Csupán a helyes rendszer miatt vagyok kénytelen kaptárját fölemlíteni, a miért előtte mindig meghajolok), melynél a mézkamra egyenlővé van téve a költőkamrával. A kik a méztermelést czélozzák, ily kaptárral méhészkedjenek.

Mert igen jól tudja azt minden gyakorlott méhész, hogy menél közelebb esik a mézkamra a röplyukhoz, annál nagyobb szorgalommal hordják be a mézet a méhek. Ellenkező esetben, ha az igen távol van a röplyuktól, megcsúsz a gyengébb családoknál, hogy a mézidény el is múlt s a mézkamra még csak a színét sem látta a méznek.

Kereteink ne legyenek tehát nagy, egész keretek, sem pedig félkeretek, de ezek közöttiek, mint pl. Neiszeréi, melyekkel a mézkamra eléggé lehozatik a röplyuk közelébe, s a keretek még mindig eléggé könnyed kezelésűek.

Szükség esetén igen könnyen fölcserélhető a költőkamra a mézkamrával, az ily kétsoros keretű kaptárnál. Míg a három keretsorosnál, hol a mézkamra a kaptárnak nem felét, de csak harmadrészét képezi, ha a költőkamrát föltesszük a mézkamrába, a család fejlődésében mindenesetre visszaesést fog szülni. Mert mire elmúlt

a mézidény. mézünk ugyan lett, talán bőven, de megfogyott a nép is, épen a fönnemlített ok miatt.

Sokan azonban, — mint magam is, — nem tudnak megbátározni a Dzierzon-rendszerrel, s a lapozó rendszert elébe helyezik annak, daczára sok, minden néven nevezendő ócsárlásnak, gyalázásnak, mivel a lapozó rendszert illeték.

Én még mielőtt a Neiszer-féle kaptárt ismertem volna, alkotam meg kaptáromat.

Kaptáromnál az ezen munkában megirt követelmények mind megtalálhatók. Röviden a következőkben legyen szabad azt jeleznem. A kaptár két sor keretből áll, — keretei 25 □ cm. nagyságúak, s lapozó rendszer szerint, véggel befelé a kaptárba, drótkon állanak. Röplyuka a tisztító ürbe vezet, mely el van választva a költőkamrától, csupán egy végén az elválasztó deszkának van följáró hagyva a méhek számára. Eldicsérgetni nem akarom, mert azzal mit sem bizonyítanék, dicséri az maga-magát. De ha körülményesebb ismertetésére föl leszek szólítva, nagyon szívesen szorgálhatok azzal bárkinek. Megjegyzem azonban, hogy vannak méhészek édes hazánkban, sőt azon kívül is, kik ugyszólván minden reményöket a kaptárhoz fűzik, daczára a rossz esztendőnek s a mellett még a rossz kezelésnek és hanyagságnak. Az ily méhészeknek soha sem fog senki kedvök szerint való kaptárt létesíteni.

Megemlítem még, hogy minden méhész, ha eredményesen kíván méhészkedni, megkivántatik, hogy bizonyos rendszert kövessen. Azért, mielőtt nagyobb számú méhtörzsszel kezdené meg a méhészkedést, tekintse előbb a vidék viszonyait, melyek irányadók lesznek arra nézve, miszerint méznyerés, vagy családshoportás fizetné ki magát jobban.

Ha a vidéken több méhész van, kiktől jutányosan szeresheti be a méhtörzseket: mindenesetre a méznyerést tűzze ki célul. Ellenben, ha a családvetelre nincs kilátás, sőt talán inkább el lehetne azt a vidéken adni, akkor a rajoztatásra törekedjék s a kaptárjait is a szerint szerezzé be.

E célra a legajánlatosabbak a szalma- vagy gyékénykasok. És pedig nem ama kupos, hanem félgömb-tető alakúak, melyekbe több méz helyezhető el, épen ezért, biztosabb benne a teleltetés és gyorsabban shoporodik benne a család.

De ha, daczára annak, hogy a rajoztatásra törekedik, mégis ingószerk. kaptárba akarja belakoltatni méheit, akkor azon kaptárba lakoltassa, melynek a költőkamrája kétszer olyan nagy, mint a méz-kamrája. Ilyen a Dzierzon-féle, az egyleti kaptár.

Mig ha nincs kilátás arra, hogy állandóan lehetne a törzseket értékesíteni, tehát idővel mégis át kellene menni a mézeltetésre, akkor azonnal két keretsoros kaptárokat szerezzen be, melyeknél a méz-kamra egyenlő a költőkamrával, mert ezek inkább közelitik meg mind a két czélt, mint az előbbienek.

Pohánka Ödön.

Mit tartsunk a Neiszer-kaptár és kezelési módja felől?

Jelige: Concordia parvae res crescunt,
discordia maximae dillabantur.

I.

Midőn e kérdésben újra felszólalok, nem vitatkozási viszketeg késztet erre, hanem a kérdés iránti legönzletlenebb érdeklődés; mert sehogy sem vagyok e kaptár és kezelésének módja iránt lekötve. De még csak méhész is csak annyiban vagyok, a mennyiben méheket gondozok ugyan, de nem jövedelemforrás szempontjából; hanem csak azért, mert ifju korom óta a természet megfigyelése kedvencz foglalkozásom s most, midőn korom s egészségi állapotom nyugalomra kényszeritene, a méhek megfigyelésében s gondozásában természeti hajlamaimnak megfelelő foglalkozást találok. Nem szeretném tehát, hogy azt higyjék felőlem, hogy én méhészettel feltűnni vagy versenyezni kívánnék. A hiúság engem már nem bánt!

A ki a Neiszer-rendszer iránt érdeklődik, s azt mérvadó helyen tanulmányozni kívánja, — s óhajtom, hogy jelesebb méhészeink közül minél többen tanulmányozzák, — az ne az én igénytelen méhészetemet, hanem Neiszer urét legyen szives megtekinteni s tanulmányozni. Én meg vagyok arról győződve, hogy Neiszer ur ily megkeresésekben csak megtiszteltetést fogna találni s az érdeklődőknek minden utmutatással s felvilágosítással a legszivesebb előzékenységgel fogna szolgálni; magától értetődvén azonban, hogy ily esetben a rendszerének ismertetése miatt eddig ellene zuditott kellemetlenségeken felül még a hozzá utazók utiköltségeivel is őt terhelni nem lehetne!

Nem vizályt kívánok én táplálni a méhészek között, hanem a nézetek tisztázását s az alapos tanulmányozáson alapuló meggyőződést a követendő eljárásokra s a használandó kaptárokra nézve szeretném elősegíteni. Mai napság a tudományos képzettségű emberek megegyeznek abban, hogy tudományos kérdést testületi szervezéssel eldönteni nem lehet. Azt csak a tudományos felderítés, meggyőzés és kétségen kívül helyezés, nevezetesen a tapasztalati vagyis kísérleti természettudományokat illetőleg, a tapasztalaton alapuló számítások kielégítő eredménye dönti el.

Mielőtt számításaim alapjának helyességét kimutatnám, legyen szabad a Sötér ur által felemlített, de kevésbé a dolog lényegét illető megjegyzésekre nézve a szükséges felvilágosítást megadnom. Sötér ur nagy olvasottságát s terjedelmes szakismeretét talán senki sem méltányolja annyira, mint én, s azért köszönettel fogadom, ha nyilatkozataimban valami tévest találva, szives engem erre figyelmeztetni; de viszont arra kérem, hogy azután ne vegye tőlem rossz néven, ha egyben-másban a tévedést el nem ismerve, nyilatkozatomat igazolni bátorkodom, mint most is legelőször a *régi dolgok* czimén tett azon nyilatkozatomat, miszerint igaza van a *németnek*, mikor azt mondja, hogy „*Alles schon dagesesen.*“ — Régen tudtam én már akkor is, hogy ezt a mondást *Gutzkow* az ő *Uriel Akosta* czimű drámájában, mely még 1848 előtt, talán 1846 vagy 1847-ben jelent meg (nem lévén kezemenél, biztosan nem mondhatom), *Ben Akiba zsidó rabbival** több változatban ismételteti. Ha e zsidó rabbinus — de nem arabs tudós — a fentirt mondást életében valahol csakugyan elmondta, elhiszem, hogy nem németül mondta. *Gutzkow* azonban német író lévén, s a fentirt mondás az ő drámája útján kerülván a nép szájába, azt hiszem, helyesen mondhatam, hogy a *németnek* van igaza.

A másik megjegyzés, melyre reflektálnom kell, az, hogy: „*Dzierzon nyilatkozott a Gerstung-féle teoriáról, s kár volt azt figyelembe nem vennem.*“ — Nem hagytam én azt figyelmen kívül, de *Dzierzon*nál jóval kisebb tekintélyű méhészeknek a *Gerstung*éval

* *Ben Akiba*, vagyis *Ben József Barakiban* élt az 1. és 2. században K. u. *Bene Barakban* volt rabbinus iskolája, a hol állítólag 24,000 tanítványt képezett ki, sokat utazott, hogy a zsidók helyzetének javítását kieszközölje s végre, miután *Ben Kocheba* lázadásban is részt vett, a lázadás leveretése után kivégeztetett.

ellenkező véleményeit sem, csakhogy én is emlékezetemben tartom azt, a mit Dzierzon akkor Lübeckben Gerstungra nézve mondott, t. i. hogy „*Errare humanum est*“, s hogy a nagy emberek is nem ritkán — és pedig néha nagyon is — tévednek; de azért megmaradnak nagy embereknek. Tévedett Dzierzon is már máskor meg másban is, mert ő is ember és még hozzá öreg, mondhatni már nagyon öreg ur is, a ki életében sok jeles megfigyelést tett a méhek körül, s most nem csoda, ha nem tudja elképzelni, hogy hogyan is kerülhette volna ki az ő figyelmet a méhek azon saját-sága, miszerint száraz, illetőleg csakhamar megszáradó kásás ürülékeket is választanak ki. De Budapesten már hozzátette, hogy „*igaz, ő mikroszkopikus vizsgálatokkal nem foglalkozott*“ s ezen fordul meg az egész! Hogy még Dzierzonnak sem sikerült a méhek minden csinját-binját megfigyelni, azon ne csodálkozzunk, hiszen már *Seneca* megírta, hogy „*Eleusina servat, quod ostendat revisentibus.*“ Talán nem szükséges még arra is figyelmeztetnem, hogy legujabban a *parthenogenesis* elmélete is inog,* és pedig az én nézetem szerint főképen azért, mert Dzierzon *maga* nem foglalkozott a mikroszkopikus vizsgálatokkal, melyekkel azt kimutatták.

Hogy Gerstung megfigyeléseit nem fogadtam kicsinyléssel, hanem bátorkodom azok beigazolását s elismerését reményleni, arra nem Dzierzon tekintélyének figyelmen kívül hagyása, hanem oly méhészteknétek, minők *Schönfeld* és *Rothschütz*, nyilatkozatainak is figyelembe vétele, no meg a saját belátásom is, késztetnek; mert meg kell vallanom, hogy én saját fejemmel szoktam gondolkozni.

Ki kell még emelnem azt a különös véletlen esetet is, hogy ámbár Dzierzon Gerstungnak a teoriáját nem helyesli, az ő ikerkaptárában alkalmazott s a kölni szabályszerű méretektől némileg eltérő u. n. egész keretű lépeinek méretei mégis tökéletesen talál-
nak a Gerstung-féle aránynyal $21 : 35 = 3 : 5$; mert annak a kap-
tárnak, melyet Dzierzon 50 éves méhészeti tapasztalatai alapján a
*legjobb*nak nyilvánított, fiasítóterében alkalmazott egész keretű lépei
21 cm. szélesek és 35 cm. magasak; azokan tehát a Gerstung
állítására szerint szabályos függőleges tojásdad költőfészkek, mely sem-
miféle idegen test által megszakítva nincsen, létesülhet, s hogy ott
tavasszal csakugyan létesül, azt Dzierzon is elismeri, sőt elismeri a

* Leipz. Bztg. 1893, 1. sz. p. 8. Es gibt keine Parthenogenese.

sokkal kisebb tekintélyü méhészt *Dickel** is, midőn azt mondja, hogy tavasszal tényleg sokkal nagyobb szabályosság van a méhcsaládokban. Hogy később miért mosódik el a költőfészkek rendes alakja, azt Gerstung így magyarázza meg.** A méhek költőfészkek képező összes alkatrészek együttvéve, a míg csak lehet, függőleges tojásdad alakot mutatnak. Ettől az alaktól csak akkor térnek el, mikor annak szabályos továbbfejlesztésében akadályba ütköznek, vagyis közbeeső, a viaszépitményt megszakító vagy rajta áthatoló faléczek, vagy a kaptár szűk volta által megakadályoztatnak; de még a legnyomasztóbb kényszerhelyzetben is iparkodnak tojásdad alakot kifejteni. . . . A szabályszerű kaptárokban azonban már 5—7 lépes fiasítótérben is érnek a lépek szélére, a meddig t. i. a fészkek rendes alakja terjeszthető, míg az anya ekkor kifejthető legnagyobb petézési termékenységének még alig felét érte el. Az anya petefészkeiben még ezen túl is folyton fokozott mérvben érő petéknek lerakására szervezetileg kényszerítve lévén, petézésében most már a rendes tojásdad alak határain túlmenni kénytelen s ha a rendes fészkek körül a sejtekben már élelem foglaltatik, felkeresi a bepetézhető sejteket mindenütt, a hol hozzáférhet. Ennek következtében tűnik el a fészkek rendes alakja, még mielőtt a petézés legszaporább időszaka beállott volna. Ha ezt kikerülni akarjuk, *a fiasító tért oly nagygyá kell tenni, hogy abban a kellő nagyságu rendes fészkek nemcsak megalakulhasson, hanem a legszaporább petézésnek megfelelően ki is fejlődhessen.*

Ebből látni, hogy se Gerstung, sem én, a ki a magyar méhészeket Gerstung állításainak csak ellenőrzését célzó hazai megfigyelésekre hívtam fel,*** *a méheknek át nem léphető fészkekhatárt meg nem szabtuk.* Mind a ketten csak arra figyelmeztettünk, hogy az u. n. szabályos méretű keretek nagyon kicsinyek arra, hogy az azokban foglalt lépeken a megfelelő kaptárokban alakítható — Gerstung szerint — rendes, szabályos fészkek állandóan létesülhessen s az anya abban a kifejthető legnagyobb termékenységet érvényesít-

* Das Gerstung'sche Grundgesetz der Brut- und Volksentwicklung. Beleuchtet von F. *Dickel*, Darmstadt. Separatabdruck aus der Zeitschrift f. Bienenzucht. p. 10.

** Wichtigkeit der Brutnesterweiterung im Frühjahr in Normalmassbeuten und richtige Ausführung derselben. *Imkers Rundschau*, 1892. 5. sz. p. 34.

*** A M. Lapok 1891. évi 6., 7. és nevezetesen 8. sz. 120. és 121. lapjain.

hesse. Gerstung tudtommal számításokat e tekintetben nem közölt, kivéve azokat az egyszerű számadatokat, melyekkel az ő *thüringiai ikerkaptára* fiasító terének léptérfogatát $25 \times 35 \times 40 = 35000$ cm-ben megállapította. De meg kell jegyezni, hogy Gerstung lelkész ur, szónoki szokás szerint, sok helyen előadását szóvirágokkal is behintette, melyek a szónok lelkesedtségéből eredhettek s az olvasó lelkesítésére is szánva lehettek; de a dologhoz nem jól illenek s a gáncsolóknak igen kényelmes nyelet is nyujtanak a szavakba való kapaszkodásra, a mit Dickel eléggé bebizonyított. De ha Dickel nem csupán a szavakat, hanem inkább a lényegét iparkodott volna megérteni s ezt keresve s a fentirt magyarázatot szem előtt tartva, nem augusztus második felében, midőn a fiasítás, ha nem is bevégezve, de tagadhatlanul már hanyatló félben van, s a télire készülő méhek a fiasítástól megüresedett sejteket a lépek felső részeiben téli élelemmel töltik meg; hanem tavasztól egészen a rajzás befejeztéig rendesen vizsgálta s jegyezte volna, egészen más eredményre jutott volna.

Én már régebben egészen más indokokból hajtottam végre különféle méréseket méheken, lépeken és mézzel s iparkodtam bizonyos, nekem feltűnt, jelenségeket azoknak a méréseknek alapján megfejtetni. Később összehasonlítottam méréseim adatait hasonló mérések adataival, melyeket külföldi jeles méhészek hoztak nyilvánosságra, s nagyon csekély különbségeket találtam. Kiszámítottam nevezetesen a lépekben foglalt sejteket az én általam s a *Dönhof* által megállapított adatok alapján s miután meggyőződtem, hogy a *Dönhof*-félék alapján mutatkozó eredmények jobban találnak a Svajczban s Franciaországban elfogadott adatokkal, elfogadtam a *Dönhof*-félékkel együtt az éppen felemlítetteket, melyeket a *Méh. Közlöny* 1892. évi 13. sz. 174. l. közöltem, s melyeket tudtommal a külföldön helyeseknek tartanak. — Én tehát megtettem azt, a mit minden lelkiismeretes vizsgáló megtenni szokott; de soha eszembe sem jutott azt állítani, hogy az anya soha tul ne mehetne a petézéssel a Gerstung szerint rendes vagyis szabályos tojásdad költőfészek határán, s így teljesen felesleges Sötér urnak erre vonatkozó felhívását a méhészekhez intézni. Ez valóban annyit tesz, mint tárva nyitott ajtót betörni! de ily uton és módon természettudományi, akár valódi, akár csak képzelt törvény létezéséről vagy alkalmaz

hatóságáról tudományosan meggyőződni bizony lehetetlen is. Elméleti számításokat, különösen vizsgálatok szempontjából, úgy hiszem, nem különböző ismert és ismeretlen okokból való rendetlen állapotokra, hanem a szem előtt tartható rendes, vagy rendesnek feltételezett állapotra nézve szokás keresztülvinui. Ha azután kísérleti uton meg akarunk győződni, vajjon a számítás alapjául vett törvény valóban érvényesül-e, a kísérletet úgy kell berendeznünk, hogy a számításba vett méretek és tényezők itt is *hívven* képviselve legyenek. Ily esetben azután kitünhetnek az, vajjon valamennyi tényezőt számbavettünk-e kellően, vagy nem érvényesülnek-e a természetben oly tényezők is, a melyek a számításból még kimaradtak; de ezen szabálynak tekintetbe vétele nélkül a kísérlet valóságos nonsens, értelmetlenség!

Sötér urnak felszólalása folytán átnéztem számítási jegyzeteimet, s ott csakugyan hibát találtam. A fiasitótérben kikelésük után még 17 napig bennmaradó fiatal méhek száma azon esetre, ha az anya több napi szünetek nélkül folytonosan petéz, ott helyesen $\frac{17}{21} = 0.8$ részeképen van feljegyezve; míg a Gerstung-féle szünetek esetére vonatkozólag az egy háromhetes fiasító időszakban 17 nap alatt teljesen lerakott petékből kikelt fiasítás számából a 18—21 napig kirepülő fiatal méhek levonása elmaradt, azért van ott a következő fiasítási időszak első napjára $\frac{11}{10} = 1.1$ bejegyezve, a mi csakugyan hiba; mert a helyett kellene $\frac{13}{17} = 0.8$ számnak állani, minthogy a 17 nap alatt kikelt összes fiasításból a 18—21 napig az első 4 napon kikeltek a kijárókhöz csatlakozhattak. Ha a fiatal méhek első kirepülését késleltető kedvezőtlen időjárás esetére is vagyunk tekintettel, s a belmunkások s a kikelő fiasítás számához még vagy két nap alatt kikelő méhlétszámot hozzá számítunk, azok együttes száma az egy háromhetes időszakban kikelhetők számának legfeljebb $\frac{9}{10} - \frac{10}{10}$ részét képezhetik.

Minthogy én a még ki nem repülők számára a fiasitótérben szükséges férőhelyet az egyes kaptárokra vonatkozólag a fentemlített jegyzékemben foglalt $\frac{11}{10}$ számadat szerint bírálgtam, elismerem, hogy 1—2 tizedrészszel több férőhelyet követeltem, mint a mennyi a még ki nem járók számára okvetlenül szükséges. Ez a hiba azonban csak a Neizer-kaptárra nézve neveli feleslegesen a fiasitótér számára követelt térfogatot, a hol a gyűjtő méhek szá-

mára férőhelyet keresni nem szükséges; mert azok az alól levő méztérben elférnek. Azokban a kaptárokban azonban, melyekben a méztér fönt van és csak félakkora, mint az alatta lévő fiasitótér, még e hibás szám szerint meghatározott térfogat sem feleslegesen nagy; mert ott a ki nem járókat számban jóval túlhaladó kijáró gyűjtőméheknek is egy része kénytelen éjjel s kedvezőtlen időjárás-kor a fiasitótérben meghuzódni, minthogy fönt a méztérben, mely csak félakkora, mint a fiasitótér, fele sem férhet el, sőt ha a fiasitótér már zsufolva van fiatal méhekkal, az öregebb gyűjtők már rajtuk át sem hatolhatnak a méztérbe s künn rekednek. Ha három keret-soros kaptárakban a kétsoros fiasitótér nagyságát csupán a még ki nem járó méhek számához mérve szabnók meg, s ezt az egy háromhentes fiasító időszakban kikelők 0·8 részének vesszük, míg az egész család létszáma két ily időszakban kikelők számával felér, a kijárók ugy aránylanak a még ki nem járókhoz, mint 12 a 8 hoz, vagy 3 a 2-hez; két harmada a kijáróknak tehát künt rekedne! E tekintetben tehát inkább kevesebbet, mintsem többet követeltem a kellőnél; mert csupán a fiasitótér nagyságát tárgyaltam, a méztérre alig fordítottam némi figyelmet. De hiba hiba marad, s ezt a hibát Sötér ur felszólalása nélkül talán észre sem vettem volna, s hogy nekem erre alkalmat szolgáltatott, azt őszintén köszönöm.

De mit mondjak én most ahhoz, hogy Sötér ur azt állítja, hogy: »a Gerstung-Neumann-féle theoria szerint ahhoz, *hogy 35—50 ezer főre szaporodhassék a méhcsalád, 150—200 liter!!! ürméretű kaptárak szükségesek,*« sőt még hivatkozik is az én cikkemnek a M. K. 1892. évi 14. sz. 191. lapján foglalt helyére, mely így szól: „Nagyobb térfogatu fiasitótérbe nagyobb népességű rajt vagy családöt is kell helyezni, s ilyen nagyobb fiasitóban a lehető legnagyobb népességig fejlődött család a kellő időben aránylag nagyobb rajokat is ereszt. Igy p. o. a francia 150—200 liternyi kaptárok óriási népei 4—6 kgnyi rajokat eresztenek, melyek 34—51 ezer méhből állanak.“ Ki tudná ebből Sötér urnak fentebbi állítását kiolvasni? Vajjon milyen nagy lehet annak a családnak a népessége, mely 34—51 ezer méhből álló rajt ereszt? A raj és az anyacsalád fogalmi talán csak nem azonosak?

Itt eszembe jut Horatiusnak az a mondása, hogy „*Est modus in rebus, sunt certi denique fines,*“ melyet valaki így fordított le németre: „*Die Rebus sind jetzt Mode, einige sind recht fein.*“

Egy új rajfogó.

Egy idő óta sokat foglalkoznak a lapok az ujonnan föltalált *angol rajfogóval*, mely az eddigi közlések szerint minden elődjét fölülmulja.

Elöl Hanemann-rácsos elzárt ládából áll a készülék, melynek felső része födetlen s arra 8—10 félkeretre készített, alól nyitott köpücskét illeszthetünk. Mikor észreveszi a méhészt, hogy kaptárja rajzásra készül: e ládát olyképp illeszti kaptárjához, hogy a Hanemann-rácsos rész legyen a kaptár röplyuka felől, úgy, hogy a méhek csak a Hanemann-rácson át röpülhessenek ki és vissza. A most említett köpücskébe kiépített lépes kereteket illesztünk s így várjuk a rajot, a nélkül, hogy folyton a méhes körül kellene őrködnünk.

Mikor a raj megindul: az anyaméh is kijön a röplyuk elé. A méhek nyomják kifelé, de a Hanemann-rácson át nem képes kiszabadulni, s minthogy a kaptárba vissza se térhet: a Hanemann-rácson fölfelé fut s az ott elhelyezett köpücskében megállapodik, hová csakhamar megtelepszik az egész raj s a méhészt akkor helyezheti rendes kaptárba, a mikor épen akarja.

E találmány bármennyire legyen dicsérve: praktikusságában egy okból mégis kételkedünk. A munkás méhek, bár zavarva vannak a munkában, a kaptár elé illesztett Hanemann-rács miatt, de pár nap alatt csak megszokják; a mi veszteséggel jár ugyan, de nem jelentékeny.

Mi történik azonban a herékkel? Tudjuk, hogy azok is előjátszanak s kiröpülnek tisztulásra. Természetes, hogy a Hanemann-rácson a here sem bujhat keresztül, minek elmaradhatlan következménye lesz, hogy a herék a kaptár és Hanemann-rács között, kiváltképpen pedig némely herébb családnál, úgy összetömörülnek, s nyugtalanságukkal is oly zavart idéznek elő, hogy a munkás méheket a munkában szerfölött zavarni fogják, a miből, különösen, ha öt-hat napig kell várni a raj után, mi sokszor megtörténik kedvezőtlen időben, több kárral járhat, mint a mennyi előny: nyújt a méhésztnek e találmány.

Zajzon Géza.

A méhesből.

A hosszan tartott s rendkívüli nagy hidegek miatt bizonyára sokat szenvedtek méheink, főként a néptelenebb családok. Ezért szükséges, hogy a méhészt most már annál szorgalmasabban lásson méhei után, gondolja a megmaradottakat, hogy a mézelési időszakig megfelelően megerősödjének. A mint annyira melegszik a lég, hogy a kaptár ajtaját kinyithassuk, azonnal távolítsuk el a hullott méheket csöndesen, hogy ne zavarjuk föl az egész családot. Ezt a munkát inkább délben

végezzük, s csak akkor nyissuk ki a kaptár ajtaját, ha árnyékban is van legalább 8—10 fok meleg. (R.) Ha alantasabb a hő, a röpülő lyukan át végezzük a tisztítást.

A melyik családnál megecsukrosodott a méz, vagy a hol vérhas mutatkozik, ki kell cserélni a mézes lépeket. Ha nincs elegendő bepecsételt lépes mézünk, most már tiszta pergetett mézzel megtöltött lépeket is aggathatunk be a kaptárba. Az itatást legezélszerűbb Sieholz-féle palaczkokkal végezni, de annak hiányában más, széles száju, üveget is használhatunk, ha vízzel megtöltve, tömött len szövettel lekötjük s szájával lefelé fordítva a mézkamrába, a feljárás fölé helyezzük. Így adhatunk mézet is, ha nincs elég meleg, hogy kereteket adhassunk be. Ha a mézkamrából étetünk, a töltéseket vissza kell tenni az edény elhelyezése után.

A család átvizsgálásánál óvatosan és gyorsan végezzünk, nehogy meghüljen a fiasítás. Ekkor minden penészes lépet távolítsunk el s helyét pótoljuk tiszta lépekkel.

Csarnok.

Az anya-királyné.*

Az anya-természet világosan és határozottan megszabja teremtményeinek hatáskörét: csak meg kell azt értenünk. A nőt, m. t. h.! anyának rendelte és e minőségében egész királyságot adott neki. Fejére tűzte a királyi koronát, melyből a két gyémánt csabítólag tündöklik felénk a jóságos szemekben, hogy a földi boldogság fényét áraszsa maga körül, midőn lemondva a világ örömeiről: egyedül családjának kíván élni.

Valami magasztosabb hivatást, mint a nőnek anyai minőségében érvényesített hivatását, alig lehet képzelni.

Engedjék meg azért nekem, hogy ez alkalmat megragadva most, midőn szerény lakásomat szives látogatásukkal mélyen tisztelt hölgyeim megtisztelni szivesek voltak, éppen én, a ki oly szerencsés vagyok, hogy szívem és lelkem egész tiszteletével bámulhatom az anyát királyi minőségében, ezek közül egyet Önöknek bemutatni szerencsés lehessenek.

A legjobb édes anya a világon természetesen az én édes anyám volt! Hogy miért, azt mondanom felesleges. Hisz ha mást mondanék annak, Önök cz állításomat természetellenesnek s engemet bizonytalán hálátlan fiúnak tartanának. Az én anyámnak homlokán is ott diszlett a korona, szeméből csillogott felénk a szeretet drága gyémántja. Voltak vitézei is, kik között az első vitéz a

* Az ág. cv. jótékony nőegylet 1893. jan. 27. Turcsányi Gyulánál tartott estélyén fölolvasta a szerző.

»Pantofel-Held« jó apám volt, a többiek, mi mindannyian, csatlósok voltunk.

De hova vezet gondolatom?

Én csak az anyáról, *mint királynéről* akartam szólni, s az itt kínálkozó alkalom megengedi ezt nekem. Vessünk, m. t. hölgyeim, egy pillanatot egy oly családba, a hol az asszony kormányoz, de ez az asszony jó. Én előre is sietek kijelenteni, hogy én a jó asszony-kormányzatot a társadalomra vonatkozólag nem tartom veszedelmesnek! . . . Ez állításom mellett szólnak a következő tények: a hő szeretet vezet itt mindent; a hű ragaszkodás viszonzagaskodást szül; a kötelesség pontos teljesítésére ösztönöz az anyának példája; az önmegtagadás pedig feledteti a fáradságot, míg a nyugtalan és álmatlan éjjelek feltétlen tiszteletet parancsolnak.

Ilyen az a családi kör, melyben én az anyát királynénak látom. Nem egy eszményi családról szólok, hanem egy oly családról, melynek belügyeit meglehetősen volt alkalmam tanulmányozni, megismerni és ezen ismereteim alapján lettem annak feltétlen tisztelője: értem a *méh-családot*.

A kegyedek által teljesített nemes cselekedet, hogy időközönként egyik-másikuknál az anyai szív sugalta jót gyakorolni összejöjjenek, adta nekem az eszmét, hogy egy *anyát*, kit különösen királynénak nevezünk, bemutassak.

Az anya-királyné mindenek felett és mindenek előtt *jóságos*. Sem gyermekeit, a kik pedig megközelítik a 100,000-et, sem a vele bánó méhészt soha sem bántja. Méltóságteljes magatartása az, mely imponál környezetének. Tart magának udvart, melynek tagjai a legnemesebb harczfiakból állanak. Ezek őt soha el nem hagyják, s ha a jó anyát veszély fenyegeti, érte éltekét áldozni mindenkor készek.

Jóságával párosul *családjához való ragaszkodása*. Szereti az *otthoniasságot!* . . . Férjhezmenetele alkalmával óriási násznép kíséretében foglalja el háztartását, s azt holtáig soha el nem hagyja.

A *rendszeretet és tisztaság* pedig oly erényei, melyekről soha egy pillanatig sem felejtkezik meg. Lakásának esetleg külbefolyások folytán tisztátalanná lett részét azonnal kitisztogattatja, s ha ezt az erejét felülmuló okoknál fogva nem eszközöltheti: a piszkot elfalztatja hű népével. Így megtörtént, pl. hogy télnek idején, egy

egér tolakodott be a család szentélyébe, de az onnét többé ki nem távozhatott, ott pusztult. A tavasz beálltával a méhek a hullát érinteni nem akarván, azt viaszszal és ugynevezett propolisssal úgy elfalazták a lakás fenekére, hogy annak kellemetlen és egészségtelen szaga a burkon át nem hatolhatott, hanem ott mumiává változott.

Az anyakirálynénak *szeretete* is jó példa családjára. A méhkirályné soha sem panaszkodhatik szeretetlenség ellen, mert a minő szeretettel ő viseltetik családja iránt, ez is ép úgy bálványozza őt. Ha a családot veszély fenyegeti, a lándzsás vitézek egy része nem az ellenségre rohan, hanem az anyát veszi körül.

És a *munkaszeretet*!?!... Megvallom, ha a munkaszeretet iránt lelkesedni tudok, ezen lelkesedésemet a méhcsaládok természetének tanulmányozása nagy mértékben fokozta. A családi élet boldogságának és boldogulásának elmaradhatlan feltételei az *egymás* iránti és a *munka* iránti szeretet. S e szeretetnek legelragadóbb példáját találok fel a méhcsalád körében, hol a munkásméh egymással versenyezve gyűjti a nektárt s hordja azt a jó anyának közelébe csak azért, hogy őt azzal *ettesse*. — Ismétlem, hogy *ettesse*!.. Vagy nem elragadó és vonzó látvány-e az, midőn a munkás méhek az anyát körülvéve, vékony nyelvcskájukon a legfinomabb mézzel kínálják?! Ekkor az az igazi boldog, kit (melyiket?) az anya azzal tisztel meg, hogy áldozatát elfogadja. És azután, mintegy az anyai áldástól követve, siet ismét a természet ölére, hogy annak áldásából gyűjteni segítsen a mi számunkra is.

Országunkat áldott országnak tartják, — tartjuk mi is, kik imádva csüggünk azon, s e ragaszkodásunkat okvetlen fokozza azon körülmény is, hogy míg a német saját országa termelte mézét csak 35—40 frtra becsüli, addig a mienket 50—60, sőt 70 frtjával is veszi.

Engedjék meg m. t. h., hogy becses figyelmüket az anyakirálynéra tereltem. Sok, számtalan szép vonást tudnék erről saját tapasztalatom folytán felemlíteni, mely nemes vonásokat Önökben is — kik összejöveleiket az anyai jóság gyakorlása által szentesítik — feltalálom. Önök is királynék családjok körén belől: de királynék a jóság gyakorlásában itt is, midőn filléreikkel a hidegben didergő szegény gyermekeket telöltöztetik, gyámolítják.

De kérem, engedjék meg egyuttal azt is, hogy feleségem

mutassa be, mily alakban lehet ama másik királyné népeinek munkája gyümölcsét Kegyeteknek saját családjuk körében, csekély költséggel kellemesen élvezhetővé tenni.

Szives türelmükért pedig fogadják hálás köszönetemet.

Turesányi Gyula.

Az estélyről.

(Február 11.)

Tisztelt Szerkesztő úr! Örömmel és lelkesedéssel telve jövök az önök gazdagon megrakott asztalától. Sietek azonban mindenké előtt, saját reputatióm érdekében kijelenteni, hogy ezuttal igen szelid motivumokról van szó s eredetök éppen nem vezethető vissza oda, a hol például *Lepidus* (a Schaksperei) pipacscsá lett és *Fallstoff* feltalálta a középkori szegedi paprikát — az orrán. A méhészek asztala ez, melyen ott diszlik vagy negyvenkétféle, szebbnél szebb, válogatott méz. Ezek ragyogásában megvillan a harmat, melyen a nektárt fölcsókták méhcink, s illatuk megfűszerezi a léget. A gondosan rendezett asztalról nem hiányoznak a méhészeti ipar körébe tartozó cikkek sem, s különösen csábítóan kaczerkodik ott két tál szeletkékre vagdalt mézes kalács, melyek közelébe valaki becsempészett egy néhány üveg mézes likört, bizonyára csak azért, hogy ezen az Olympusra méltó lakomán Hebenek is legyen egy kis dolga, miben szintén nem volt hiányosság, minthogy a méhészet iránt érdeklődő szép nem is jócska számban volt képviselve.

Egy miniatúr kép valamely jól sikerült kiállításról. Mert ne tessék azt gondolni, hogy az erd. gazd. egyesület tanácskozására való asztalai harminczkét személyen alul vannak szabva; ezen az asztalon pedig alig volt helye egy gombostűnek a kiállított tárgyak között.

Ez a kis kiállítás többféle okból tanulságos és igen sok tekintetben elüt minden más kiállítástól. Először is előértekezletek nélkül rendeztetik, minek okán nem előzik meg hazafias irányu dictiók, vezér- és gazdasági cikkek, nagyhangu plakátok, s miután mind emellet még pénzbe se kerül, ez a kiállítás legolcsóbb a világon. Nem kell kathalogus, így megkiméltetik a nyomtatás és az utánnymatás költsége. Senki se zúgolódik a megnyitási ünnepségek mérsekelt temperamentuma miatt; nem fenyegetnek diszebédek, s a még veszedelmesebb obligált diszszónoklatok; mindezek mellett végül nem szül kinzó töprengést a jury bekövetkező verdiktje.

De azért ne gondolják önök, hogy ez a patriarchalis gyülekezet nem fog szigorú birálatot mondani a kiállított tárgyak felett. És ha ez a kis társaság nem volna olyan szerény, tán a *jövő* nemzetközi kiállítások részére patentiroztatná eljárását, mely szerint nincs se sógorság, se komaság. A kiállított tárgyakat egy *egy tagu* rendező bizottság (gyorsvonat) számokkal látta el. Tehát egy ember titka volt, hogy kié a tárgy, a ki e titkot oly hűn megőrizte, mint akár Giers a sárga vagy vörös könyv tartalmát. Hogy mégis megtudtuk, hogy például a kitűnő mézes kalács, az izletes theaszeletkék honnan kerültek: ez nem a rendszer hibája, még kevésbé a bizottság büne, mert a már más helyről ösmert páratlan munka önmagát árulta el.

Feltűnt egy ragyogó színű szép fehér méz. Szerényen jelent meg, mintegy belopózva a többi közé. Bizonyosan avval a szándékkal, hogy elragadja a többi elől a babért. A szépségversenyen nem is volt félelmes vetélytársra. Egyszerre harmincz kéz nyul utána, midőn izelésre bocsájtották. Szelid édesség, kellemes rózsailat. Ez jellemezte. Tehát rózsaméz. Bizonyára Damaskusban termett, jegyzi meg egyik méhésztársunk, s figyelmes vizsgálódás közben mindig aggodalmasabban tekintett az üvegre. Majd egy másik üveget vesz elő, melyben szesz volt. Pár csöpp mézet önt abba, jól összerázza. Méhésztársunk mély redőkbe szedi homlokát s megszólal: Látják-e önök ezt az opál színű zavaros folyadékot? hát ez azt jelenti, hogy ez a rózsaméz *pityókaméz!* az édessége pedig: *zacharin*. Általános megvető pillantás a pityóka művi sarjadására. -- Colorado neki!

Ezután egy hálás pillantás esett a fürkésző méhészre, ki pár csöpp spiritussal megmentette a valódi nektár becsületét s rettentő példát szolgáltatott másoknak.

Ki hát a bünös?

Turcsányi alelnök felelt erre: *senki*.

A mai estélyre készült egyik (nem mézkereskedő) tagtársunk laboratóriumában, a *hamis méz megösmertetése czéljából*.

Az izlelőt Turcsányi szellemes előadása előzte meg *a méz tápértékéről*, melyet bizonyára e lapok olvasói is élvezni fognak annak idején.

Az izelés ez alkalommal nem volt bevégezhető s így le kell mondanom arról a szerencséről, hogy egyuttal arról is tudathassam

t. tagtársainkat, hogy a kiállított tárgyak érdemük szerint miként soroztattak.

Ez élvezetes este soká emlékünkből marad, s köszönet azoknak érte, a kik azt szervezték.*

Z. m.

Vegyések.

— *A mézbor.* Még mindig nincs eldöntve, ha vajjon a mézbor fogyasztási adó alá esik e vagy nem? Egyesületünk felirt volt a pénzügyministeriumhoz ebben a kérdésben, honnan leküldték a helyi pénzügyigazgatóságához felterjesztésünket. A minister leiratából kitűnik, hogy a bérlőségek már ösmertetett eljárását törvényellenesnek tartja, s jelentéstételre szölitotta fel az alantas pénzügyi közegeket. Most már reményünk lehet, hogy mihamarább megérkezik a minister válasza, mely hivatva lesz, hogy véget vessen a zaklatásoknak.

— *Korbuly Zati,* nem rég elhalt derék méhésztársunk, kinek nevével régebben lapunkban is gyakran találkoztak olvasóink, már ezelőtt 25 évvel szenvedélyes méhész volt s már akkor ösmerte és használta az ingó szerkezetű kaptárakat. 1874-ben sajátkezüleg készített 60 darab kaptárt, melyekkel jó példát mutatva, csakhamar terjedni kezdett a vidéken is. Nem csak a nép között terjesztette a míméhészetet, hanem az iskolában is előadásokat tartott s e téren több évi buzgólkodásáért felsőbb helyről is elismerést nyert. Az iskolakertben és saját telkén méheseket állított be; a méhcsaládok száma, utóbbi időben, elérte a 100-at. Szorgalmas látogatója volt terményeivel a kiállításoknak, melyekről több érmet és oklevelet hozott el. A nemes lelkű, szorgalmas és kitűnő méhész elhunytát széles körben fájlják.

— *Az üveg hővezető képessége.* Neumann Samu kiváló méhészeti irónktól vettük a következő sorokat: Pohánka Ödön úrnak »A kaptárokról« közölt cikkében (M. K. f. é. 2. sz. 36. l.) nagyon téves állítás foglaltatik, a mennyiben azt mondja, hogy „az üveg csak kevésbé rosszabb hővezető a vasnál“; mert a vas 400-szor vezet a hőt jobban, mint az üveg. — Ha a levegő hővezetőképességét egységnek vesszük, akkor a száraz tenyőfadeszkaé keresztirányban 1'6, az üvegé 10'0 és a vasé 4000'0 viszonylagos számmal fejezhető

* Közlönyünk jövő számában adjuk az eredményt.

Szerk.

ki. Az üveglak tehát nem oly ártalmas hatása, mint Pohánka úr mondja, s ha az ablakokat két egyenlő keretből készítjük, melyekbe az üvegtáblák ragasztással vannak beerősítve s azután két ily üveges keretet, a ragaszos oldalakkal egymás felé fordítva posztó- vagy flanel-csíkok közbetétele mellett összeszegezünk vagy srófolunk: akkor egészen kielégítő és rossz hővezető ablakokat készíthetünk s használhatunk.

— *Az egerekért az egerekről.* Keleti Schweitzban tanfolyamot nyitottak annak a tudománynak, hogy miként kelljen az egereket és vakondokat legeredményesebben pusztítani? Méreggel és csapdákkal pusztítják e veszedelmes állatokat. Így írja a bécsi »Landw. Ztg.«, miből a mi gazdáink is okulhatnak.

— *Méhész-babona.* Sok fura méhész-babona járja még ma is a műveletlen méhesgazdák között, de valamennyi közül kimagaslik az, a mit egy régi méhész *Csap* községben sok ideig szent igazságnak tartott, hogy t. i. az anyaméh közönséges méhből lesz, olyaténképen, hogy a tavaszi kiröpüléskor a föld nedvességet beszívják s abból »csinálják« az anyát. A mint Bocskai Sámuel tagtársunk írja, csak nehezen tudta fölvilágosítani a szalmaköpius méhészt, hogy bizony másként készül az anyaméh.

— *Kaptárak.* A helyi kir. törvényszéki fogházban lázasan dolgoznak a kaptárokan. A megrendelés oly nagy, a mekkora még egy évben sem volt. Csak ugy vél eleget tenni a felügyelő, hogy minden más munkát beszüntetett, a munkások valamennyien kaptárgyártással foglalkoznak. A kik megrendeléseket tettek, áprilisig el fogjuk küldeni a kaptárokat.

— *»Herrn Erdélyi méhész-egylet Kolozsvár Ungarn«* czim alatt megküldte egyletünknek is Ambrosic m. kereskedelmi méhtelepe 1893. évi árjegyzékét. E szerint Ambrosic márcziusban 3 $\frac{1}{2}$ forint, májusban 3, júniusban 2 $\frac{1}{2}$, szeptember- és októberben 1 $\frac{1}{2}$ frtért szállít (franko) termékeny anyaméhet, megfelelő néppel, mely árak elég clónyösek.

A szerkesztő postája.

Többeknek. Egyletünk januáriusi tisztújító közgyűléseitán többen fordultak szerkesztőségünkhöz a megtörtént választással kapcsolatos személyi ügyekben felvilágosítás végett. Eme megkeresésekkel kapcsolatosan szükségesnekvéljük az ügy iránt érdeklődő méhésztársakat e helyütt is értesíteni,

hogy közgyűlésünk az alapszabályok 34. §. értelmében szabályosan volt alakulva, a mi kitűnik lapunk más helyén közölt jegyzőkönyvi kivonatból. Az a körülmény, hogy egyik tisztviselő a közgyűlés megnyitása után érkezett: a rendes közgyűlés határozatképességére semmi befolyással se lehet, ha ezzel a jelen volt tisztviselők száma az egy harmadot meg is haladta; még kevésbé praejudicálhat az a később megtartott *tisztújító közgyűlésnek*, mely a tisztviselők lemondása után tartatott meg, tehát ezen már *egy tisztviselő se volt jelen*. Így hát világos, hogy a választás szabályossága iránt támasztott aggályoknak legparányibb alapja sincs, tehát sem a volt alelnököt, ki a közgyűlést vezette, sem a volt főtítkárt e tekintethen mulasztás nem terheli, mert a közgyűlés csak a *mindkettőjök részéről* eszközölt, pontos számbavétel után nyitvatott meg. A mennyiben eme megkeresések a volt alelnök visszalépésére is vonatkoznak: biztosíthatjuk t. méhésztársainkat és ügybarátainkat, hogy semmi más ok nem befolyásolta a volt alelnök lemondását, mint más irányu fontos és nehéz kötelességek, melyek idejének legnagyobb részét igénybe veszik. Volt alelnökünk a legnagyobb kitüntetéssel méhésztársai előismerésében, jutalmát pedig a munkában kereste és meg is találta. A ki meggyőződésből szenteli életét a közügyeknek, nem is aspirálhat neme-
 sebb jutalomra. Eme megingathatatlan elvekkel ellenkezik az a feltevés, hogy a volt alelnök most beállott *sérelmesnek*. Ellenkezőleg. Folytatja munkáját a lelkes tisztikar oldala mellett, mint a közügy egyszerű napszámosa. És — ha föl lehetne tenni, hogy ebben a puritánus társaságban valakinek jogos sérelme van: — az ügy egy igaz barátjáról se szeretnők feltenni, hogy saját személye miatt érdes kezekkel érinthetnék *a szent ügyet, melyért annyian dolgozunk és lelkese-
 dünk. — **A. B.** úr Budapest. A közlés alkalmával megteszszük a részünkről is helyesnek vélt megjegyzést. A kéziratot annak idejében rendelkezésére bocsátjuk. — **A. M.** úr Szinyérváralja. Mely vasúti állomásra küldjük? — **K. J.** úrnak Ráczevén. A kaptárak menni fognak, de az ön nevére. Árjegyzéket küld díjmentesen *Kís* Ernő vaskereskedő Kolozsvárt. — **Ny. L.** úr Jasso. Üdvözetünket. Reméljük, hogy az ottani méhésztársak buzgalmát kívánt siker fogja követni. — **M. S.** úr Ördögös-Füzes. A tavasz folyamán mehet. Melyik vasúti állomásra küldjük? — **B. S.** úr Csap. Köszönjük. Egyiket csak kivonatban lehetett tér szűke miatt. — **B. J.** úrnak Toroczkó. Egy liter méz 1 kilo 45—65 deka súlyu, a szerint, a mint tömöttebb vagy hígabb a méz. Eltartásra legcélszerűbb a porcellán emállal bevont érc-edény; minthogy ez drága, az üveg- és kőedény pedig törékeny, általában bádogedényeket használnak, azonban a jól kiáztatott és kiforrázott tiszta tölgyfaedény (pl. átalag) is megfelel a czélnek. A hordó mérsékelt kénezése nem árt. — *Két üveg* mintaméz beküldője tudassa nevét és a méz árát.

Szerkesztésért felelős ideiglenesen: **Bodor László.**
